

TOKYO MAHALLE-İ İSLÂMİYESİ VE MOLLA MUHAMMED GABDULHAY KURBANALI

DÜNDAR, A. Merdhan*
TÜRKİYE/TURÇİYA

ÖZET

Rus İhtilali'nin ardından, İdil-Ural Türk-Tatarlarının bir kısmı, Uzak Doğu'nun çeşitli bölgelerine dağılmışlar, bazı topluluklar başta *Mançurya* bölgesi olmak üzere, Hong Kong ve Shanghai gibi Çin topraklarına yerleşmiş, kimileri de Kore'ye ve Japonya'ya giderek buralarda cemaatler halinde yaşamışlardır. Japonya'daki Türk-Tatar toplulukları, 1919 yılından itibaren oluşmaya başlamış, *Kumamoto, Yokohama, Tokyo, Kobe* ve *Nagoya* bu yeni göçmenlere ev sahipliği yapan başlıca şehirler olmuştur. 1924'e kadar birbirleriyle çok sıkı ilişkiler içinde olmadan yaşayan bu topluluklar, *Molla Muhammed Gabdulhay Kurbangaliyef*'in (Molla Muhammed Abdulhay Kurbanali) Japonya'ya gelişiyle bir çatı altında toplanmaya başlamışlardır.

Uzak Doğu'daki Türk-Tatarların varlık mücadelesinde önemli bir yere sahip olan Molla Muhammed Abdulhay Kurbanali, siyasi kimliği, ilişkileri ve faaliyetleri ile çok tartışılan İdil-Uralı önderlerden biridir. Buna rağmen Kurbanali ve Uzak Doğu'daki faaliyetleriyle ilgili olarak, Türkiye'de detaylı bir araştırma bulunmamaktadır. Bu bildiride onun yakın dönem Türk ve Japon tarihindeki yeri ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İdil-Ural, Türk-Tatar, Tokyo Mahalle-i İslâmiye, Japonya, Kurbanali, Türk-Japon.

ABSTRACT

After the Russian Revolution, some of the Idel-Uralian Turco-Tatars spread through the Far Eastern regions, particularly Chinese territories like Manchuria, Hong-Kong, Shanghai and Korea and Japan. They lived there in communities. Turco-Tatar groups in Japan started to form since 1919 and cities like Kumamoto, Yokohama, Tokyo, Kobe and Nagoya hosted these newcomers. These groups not having any close relationships with one another until 1924. They began to meet after Molla Muhammad Gabdulhay Qurbangaliyef (Molla Muhammed Abdulhay Kurbanali) had come to Japan.

* Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Japon Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Öğretim Görevlisi. e-posta: merthandundar@yahoo.com

Molla Muhammed Abdulhay Kurbanali, who has an important place in the struggle for existence of Turco-Tatars in the Far East, is one of the most discussed Idel-Uralian leaders with his political attitude, relationships and activities. However, there is not any detailed study in Turkey on Kurbanali and his activities in the Far East. In this paper, we will try to display his place and importance in the recent Turkish and Japanese histories.

Key Words: Idel-Ural, Turco-Tatar, Tokyo Mahalle-i Islâmiye, Japan, Kurbangali, Turkish-Japanese.

Rus-Japon Savaşı'nda kazandığı zaferin ardından Japonya, bölge halkları tarafından Asya'nın yükselen yıldızı olarak görülmeye başlamış, güçlenen ekonomisi ve iş olanaklarıyla da göçmenler için yeni bir umut olmuştur. Japonya da kapılarını göçmenlere açmış ancak göç hareketlerini sıkı kontrol altında tutmuştur. Bu bağlamda Japonya'daki ilk yabancı toplulukları Koreli ve Çinli gruplar oluşturur. 1917 Rus İhtilali'nin ardından bu defa anti-bolşevik Ruslar ve ağırlıklı olarak İdil-Ural Türklerinden (Türk-Tatar unsurlar) oluşan küçük Müslüman grupların Japonya'ya yerleşmesine izin verilir. Bu şekilde Japonya'nın çeşitli bölge ve şehirlerine yerleşen İdil-Ural Türkleri kurdukları cemiyetler aracılığı ile sosyal, kültürel ve dinî faaliyetlerini sürdürmüşlerdir.¹

Tokyo'ya yerleşen İdil Ural-Türkleri de, burada bulunan az sayıdaki Güney Asyalı Müslümanla beraber bir İslâm Cemaatı oluşturmuşlardır. Ancak hem Tokyo'daki hem de diğer şehirlerdeki Müslüman cemiyetleri arasında ciddi bir iletişim olduğunu söylemek güçtür. Bu durum 1924 yılına kadar bu şekilde devam ettiyse de, aynı yıl içinde Başkurt kökenli *Molla Muhammed Abdulhay Kurbangaliyef*'in (Muhammed Abdulhay Kurbanali)² Japonya'ya gelişiyle değişmeye başlamıştır. Onun liderliği altında birleşen İdil-Ural Türkleri yaklaşık 10 yıl boyunca Japonya'nın dış siyasetinde, özellikle Asya ve İslâm politikalarında önemli bir rol oynamışlardır. Kurbanali'nin Japonya ve Japonya kontrolündeki Kore, Mançurya gibi yerlerdeki faaliyetleri, Türk-Tatar tarihi bakımından olduğu gibi Japonya ve Türkiye'nin de yakın tarihi bakımından önemlidir. Ancak ülkemizde Kurbanali hakkında detaylı araştırmalar bulunmamaktadır.³ Yurtdışın

¹ Japonya'daki İdil-Ural Türkleriyle ilgili olarak yapmakta olduğumuz detaylı bir kaynakça çalışması hâlen devam etmektedir.

² Bundan sonra Kurbanali olarak verilecektir.

³ Kurbanali ve ailesi ile ilgili olarak Zeki Velidi Togan'ın hatıratında ve Bugünkü Türkili Türkistan ve Yakın Tarihi, Başkurtların Tarihi adlı eserlerinde kısa bilgiler vardır. Detaylı bilgi için bkz.: (Togan, 1947: 483, 484), (Togan, 1999: 142, 172, 176, 189, 190:), (Togan, 2003: 37, 43, 48, 58). Kazan dergisinin 1972 yılı 9. sayısında da Mahmut Tahir, Kurbanali'nin vefatı üzerine kısa bir makale yayımlamıştır. Bu çalışmalarla ilgili gerekli bilgi kaynakçada verilmiştir. Bunlardan ayrı olarak Doç. Dr. İsmail Türkoğlu'nun, SSCB dönemi polis kayıtlarına ve sorgu tutanaklarına göre Kurbanali'nin son yıllarıyla ilgili bir çalışma yaptığını biliyoruz. Biz de, Başkurt dili, tarihi,

da ise Japonya⁴ ve Başkurdistan’da bazı çalışmalar vardır. Sayın *Aisulu Bilalovna Yunusova*, Kurbanali’nin kökleri, ailesi ve siyasi faaliyetleri hakkında çalışmalar yapmakta olup, onun *İslâm v Bashkortostane* adlı kitabı ve “Great Imam of the Far East: Muhammed Gabdulkhai Kurbangaliyev”⁵ adlı makalesinde kıymetli bilgiler bulunmaktadır. Bu araştırmalardan başka Japonya, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri arşivlerinde de Kurbanali ile ilgili olarak hazırlanmış belgeler bulunmaktadır.⁶ Ayrıca onun Uzak Doğu’daki faaliyetleri, *Tokyo’da Mekteb-i İslâmiye’nin On Yıllık Hatırası İçin Düzülmüş Resimler Mecmuası* ve Tokyo’da Kurbanali tarafından yayımlanmış olan *Yeni Japon Muhbiri* adlı derginin hemen her sayısında yer alan haberler aracılığı ile de takip edilebilir.

Kurbanali, Rus iç savaşı sırasında Çar taraftarları arasında yer almış ve Amiral Kolçak (Kolchak), Ataman Semenov gibi Bolşevik karşıtı askeri liderlerle beraber Uzak Doğu’ya çekilmiştir. 1920’de Japonlarla temas kurmasının ardından Mançurya’daki Japon istihbarat okulunda dil öğretmenliği yapmış ve Japon askeri personeline Arapça, Rusça ve Tatarca dersleri vermiştir (OSS, 1944: 26, 27). Kurbanali’nin Japon resmi belgelerine geçen anlatımında Japonya ile olan irtibatı şu şekilde yer alır;

“...Ben, 1917’de Rus Devrimi ile birlikte Hoten’e kaçtım. 1922’de Dairen’e geldim. Mançurya demiryoluna sözleşmeli olarak görevli girdim. İki sene çalıştım ama kendi amaçlarımı gerçekleştirmek için işten ayrıldım. 1924’de Tokyo’ya geldim. Dünya’nın çeşitli yerlerinde kötü durumda mülteci konumundaki Müslüman Rusyalıları birleştirip, Müslüman Federasyonunu ve Tokyo İslâm Derneği okulunu kurdum...” (Honna, 1937 : 18-21).

Kurbanali’nin Japonya’ya gelişi aşırı milliyetçi Japonların ve dönemin üst düzey ordu komutanlarının insiyatifi ile olmuştur. Bu durum hiç şüphesiz Japonya’nın *Büyük Asyacılık* idealiyle ilgilidir. Buna göre askerî ve sivil Japon stratejistler Asya’da, daha dar tanımıyla Rusya, Çin gibi ülkelerin kontrolündeki

kültürü ile ilgili olarak hazırlanmakta olan ve 2007 yılı içinde yayımlanması düşünülen seçki kitabı için “Japonya’da Bir Başkırt Önder: Molla Muhammed Gabdulhay Kurbangaliyev” adlı detaylı çalışmamızı sürdürmekteyiz.

⁴ Japon araştırmacı Nishiyama Katsunori’nin Kurbanali ile ilgili makaleleri ayrı bir çalışmada incelenecektir.

⁵ Bu çalışmaların künyeleri kaynakça kısmında verilmiştir.

⁶ İlk olarak akla gelen Japonya belgeleri; Honna Ni Okeru Shukyou Oyobi Fukyou Kankei Zakken, Kaikyō Kankei, (Dai Nippon Kaikyō Kyōkai Wo Fukumu) I- 210- 1-2, Showa 12 (1937), Aralık, Kakko Ni Okeru Shukyou Oyobi Fukyou Kankei Zakken, Kaikyō Kankei, Showa, I.210 -2-5 Cilt II, Gaikoku Shinbunkisha Tsuushini Kankei Zakken, Torukojin no Bu, Dai Tan Ken, A 350 2-21, Showa 8, *Naimushou Keihokyoku Hen, Gokuhi Gaiji Keisatsu Gaikyo Dai İkkan, Dai Nikan, Dai Sankan*, Amerika Birleşik Devletleri Belgeleri; O. S. S R & A No. 890. 1, Japanese Infiltration Among Muslims In China, 15 May 1944, O. S. S. R & A No. 890. 2, Japanese Attempts At Infiltration Among Muslims In Russia And Her Borderlands, August 1944, İngiliz belgeleri de 1930 ve 1938 arası Japonya ve İslâmiyet başlıklı dosyalardır. Bu dosyaların F.O ile başlayan kod numaraları değişmiştir. Yeni kod numaralarını henüz temin edemedik.

topraklarda yaşayan Müslümanlarla Türkleri⁷ ayaklandırarak Japonya liderliğinde birleştirmeyi planlamışlardır.⁸ Bu fikrin gerçekleşmesi için de ticaret ağıyla tüm Asya'ya yayılmış olan ve Türk dünyası içinde kültürde, maddi zenginlikte daha önde bulunan İdil-Ural Türkleri aracı olarak seçilmiştir. Bazı İdil-Ural Türkleri'nin Japonya'ya göç etmesine izin verilmesi ve Kurbanali'nin ülkeye getirilerek tüm Türk kökenli unsurları bir araya getirmek için *Mahalle-i İslâmiye*'yi kurdurması bu açıdan değerlendirilmelidir.

Gerçekten de Kurbanali Japonya'ya geldikten sonra ilk olarak Tokyo'daki İdil-Ural Müslümanları organize etmiş ve Japon yönetimin desteğiyle *Mahalle-i İslâmiye* adlı yapılanmayı kurmuştur. Bunu takiben 1927 yılında *Mekteb-i İslâmiye*'yi açarak Tokyo ve civarındaki Türk-Tatar çocuklarının eğitim almalarını sağlamış, ders verdiği ve aynı zamanda müdürü de olduğu bu okulu, cemaatin toplantı yeri ve ibâdethanesi olarak düzenlemiştir (Dündar, 2003: 103-116). Muhammed Gabdulhay Kurbanali'nin en önemli eserlerinden biri de hiç şüphesiz 1930 yılında kurduğu, *Tokyo Mahalle-i İslâmiye Matbaası* ya da diğer adıyla *Tokyo Matbaa-i İslâmiyesi*'dir.⁹ Bu matbaada sadece Japonya'dakiler için değil, dünyanın çeşitli bölgelerine dağılmış Türk-Tatarlar için okul kitapları, dini kitaplar, edebiyat eserleri basmış ve dağıtmıştır. Ayrıca Türk halklarına Japonya propagandası yapmak için hazırlanan kartpostallar, *Yeni Japon Muhbiri* gibi dergiler ve *İlan-ı Hakikat* gibi gazeteler de yine burada basılmıştır. Okul açmak, öğretmenlik yapmak, matbaa kurmak, kitap basmak ve dini konularda liderlik etmek Molla Muhammed Kurbanali'nin Uzak Doğu'daki İdil-Uralılar arasında gördüğü saygının artmasına sebep olmuş ve toplum önderliğini perçinlemiştir.

Ancak onun siyasi kimliği ve faaliyetlerinin, 1934 yılının sonlarından başlayarak, Türk-Tatarlar arasında huzursuzluk yaratmaya başladığı görülür. Özellikle Japon Büyük Asya'cılarının güdümünde yaptığı Japonya propagandası ve bu yoldaki politik hamleler, cemaat içindeki Milliyetçi gruplar tarafından tepki çekmiştir. Özellikle birçok ülkeye dağılmış Türk-Tatarları -dönemin de şartları doğrultusunda- daha Türkçü bir organizasyon altında toplayarak, Rusya'dan bağımsız İdil-Ural Devleti'ni kurmaya çalışan edebiyatçı ve fikir adamı Ayaz İshaki ile taraftarlarına karşı şiddet uygulamaya kadar varan bir muhalefet izlemesi, taraftarlarının büyük kısmını kaybetmesine sebep olmuştur (Özcan, 1997: 39-43).

Japonya'nın güdümünde, Doğu Türkistan'da Osmanlı Sultanı II. Abdülhamid'in torunlarından Abdülkerim Efendi'nin liderliğinde bir devlet kurmak için faaliyette

⁷ Burada Çin'de yaşayan ve Türk soylu halklar tarafından *Tungan*, *Dungan* ya da *Döngen* olarak adlandırılan Müslüman *Hui*'lerle, *Kazak*, *Kırgız*, *Türkmen*, *Özbek*, *Uygur*, *Tatar* gibi Türk halkları işaret edilmektedir.

⁸ Biz bu konuyu, "Pan İslâmizm'den Büyük Asyacılığa Osmanlı İmparatorluğu Japonya ve Orta Asya" adını taşıyan ve bu makalenin kaynakçasında künyesi verilmiş olan çalışmamızda detaylı bir şekilde incelemiştik.

⁹ Matbaa ile ilgili detaylı bilgi için (Dündar, 2003: 103-116).

bulunması ile bu defa dolaylı olarak Türkiye Cumhuriyetini’de karşısına almıştır. Böylece Japonya’daki Türk görevliler de Kurbanali ile taraftarlarına karşı cephe almış ve faaliyetleri daha yakından takip edilmiştir. Bu durum Kurbanali’nin sonunun başlangıcını oluşturur. Oysaki o, 30 Ağustos zaferinin ardından Gazi Mustafa Kemal Paşa’ya mektup göndererek kutlamış ve Japonya ile olan bağıni gizlemeden bazı ricalarda bulunmuştur.

1) İslâm dünyasının azadlık hareketini beni askere anlatıp onlardan manevi yardım almak kastiyle Japon ve Çin milletine türlü vasıta ve muhtelif yollar ile propaganda yapmak için Japonyaya velev gayri resmî bir kimse vekil gönderemez misiniz?

2) Göndereceğiniz kimseye Japon ve İslâm dostluğu medeni ve iktisadi münâsebeti yolunda iş görüp bu meseleyi kuvveden fiile çıkarmak hakkında propaganda için büyük vemuteber Japon gazeteleri yardım edeceklerdir. (...) Japon başları, istudentleri bu meselede sarfı gayret edeceklerdir.

3) Japonya’da olan Asya cemiyetleri ve Japonya’nın haricî siyasetine âşına olan bir kaderi muteber zatlar da bu babta içtihad edeceklerdir.

4) Her ne kadar büyük bir kuvvete malik değiller ise de Çin ahalisi umumen ve Müslümanları hususen samimi hayırhahlık ve manevî yardım göndermeye hazırlardır.

5) Şimdiden Japonlara ve Çinlilere arzedilecek (...) (...) var ise onu da arzetmek mümkündür.

Hasılı (...) denildiği gibi üçüncü Enternasyonal yardımıyla meydana gelen islâm millî hareketini bu taraf Asya milletlerinin millî yol ile Büyük Türkiye’nin ve Rusya’da Müslüman Cumhuriyetlerinin bekâsı temin edilmesi yolunda burada büyük işler görmek mümkündür ...” (Şimşir, 1981: 242-244).

Görüldüğü gibi Japonya’ya gelmeden önce, bir başka deyişle tam olarak Japonya’nın güdümüne girmeden önce Kurbanali Türkiye ile ilişki kurmaya çalışmıştır. Daha sonra Türkiye’yi karşısına alacak faaliyetlerde bulunmasının en büyük sebebi şüphesiz, dönemin Japon siyaset ve kanaat önderlerine gereğinden fazla güvenmesiyle de ilgilidir. Zira Abdülkerim Efendi’nin Japonlarla ters düşerek bölgeden ayrılması ve Türkiye Cumhuriyeti’nin Ayaz İshaki’yi desteklemesi sonucunda Kurbanali’nin taraftarlarının çoğunu kaybetmesi yavaş yavaş Japon dostlarının da azalmasına sebep olmuştur. Muhammed Abdulhay Kurbanali 1938 yılına geldiğinde kuruluşu için çok uğraş verdiği Tokyo Camii’nin açılışını göremeden polis tarafından tutuklanarak sınır dışı edilmiştir. Aslında bu durum Japonya’nın iç siyasetindeki değişimlerle de ilgilidir. Zira 1938 yılından başlayarak dış politika, milliyetçi grupların ve onların ordu ile dışişleri içindeki uzantılarının kontrolünden çıkarak, doğrudan Kara Kuvvetleriyle Dışişleri

Bakanlığı'nın oluşturduğu, göreceli olarak hükûmet dışındaki grupların daha az etkili olduğu bir birim tarafından şekillendirilmeye başlamıştır. Yaklaşmakta olan II. Dünya Savaşı arifesinde yeni oluşum, Çin ve Rusya Müslümanlarından daha kalabalık durumdaki başta Hindistan olmak üzere Güney Asya Müslümanlarına ağırlık vermeye başlamıştır. Böylece Kurbanali ve İdil-Uralı Türk-Tatarlar Büyük Asyacılık siyasetindeki önemli rollerini kaybetmişlerdir.

Kurbanali sınır dışı edildikten sonra, Mançurya bölgesindeki taraftarları arasında faaliyet göstermeye çalışsa da, hiçbir zaman eski etkisine ve gücüne sahip olamamış, buradaki hareketleri Japon istihbaratı tarafından çok sıkı kontrol altında tutulmuştur. Onun yerine dinî liderliği 1933 yılında Japonya'ya yerleşen Kadı Abdürreşit İbrahim Efendi yürütmüş, siyasi önderlik ise Ayaz İshaki'ye geçmiştir.

Molla Muhammed Abdulhay Kurbanali, Japonya'dan çıkarıldıktan sonra bazı akrabalarının da yaşadığı Japonya kontrolündeki Dairen şehrine yerleşmiş ve II. Dünya Savaşı'nın sonunda -1945 yılında-Ruslar tarafından yakalanarak tutuklanmıştır. Sorgu döneminin ardından da 10 yıllık bir mahkumiyete çarptırılarak bir çalışma kampına gönderilmiştir. Serbest kaldıktan sonra Çelyabinsk şehrine dönen Kurbanali, yakınlarının yardımıyla hayatını sürdürmüş ve 22 Ağustos 1972 yılında yaşamını yitirmiştir (Kazan, 1972: 50, 51).

Hayatının büyük bölümünü mücadele ile geçiren Kurbanali, özellikle Japonya'daki yaşamı süresince eğitimciliği ve yayıncılığı ile göçmen durumundaki Türk-Tatarlara büyük hizmette bulunmuştur. Onun açtığı okullarda eğitim-öğretim gören cemaat mensubu çocuklar dini ve milli kimliklerini koruyabilmiş, yaşadıkları toplum içinde asimile olmamışlardır. Ayrıca Kurbanali, gerek kendi yazdığı gerek Matbaa-i İslâmiye'de bastırıldığı kitaplarla Finlandiya'dan Japonya'ya kadar geniş bir coğrafyaya yayılmış olan vatandaşlarına da faydalı olmuştur. Bu bağlamda siyasetçi kimliğinden ayrı olarak değerlendirildiğinde, Kurbanalinin eğitimci yönünün takdir edilmesi gerekir. Ancak o, politik çıkarlar ve belki de kişisel ihtirasları sebebiyle siyasete fazla bulaşmış ve uluslararası dengeleri bozacak operasyonlara alet olmuştur. Japonya'daki iradenin el değiştirmesiyle ortada kalması ve yıllarca hizmet etmeye çalıştığı ülkeden kovulması Kurbanali'nin ne derece büyük bir siyasi hata yaptığını gösterir.

KAYNAKÇA

Dündar, A. Merthan, (2003), "Uzak Doğu'da İdil-Ural Türklerinin Yayın Faaliyetleri ve Tokyo Mahalle-i İslâmiye Matbaası", **Türkoloji Dergisi**, XVI. Cilt, 2.Sayı.

-----, (2006), **Pan İslâmizm'den Büyük Asyacılığa Osmanlı İmparatorluğu Japonya ve Orta Asya**, İstanbul, Ötüken Yayınevi,

Özcan, Ömer., (1997), “Uzakdoğu’da İdil-Urallıların Varlık Mücadelesi”, **Toplumsal Tarih**, Sayı 48, Cilt 8, Aralık, 39-43.

Şimşir, Bilâl N., (1981), **Atatürk ile Yazışmalar I (1920-1923)**, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları.

Tahir, Mahmut, (1972), “Muhammed Abdulhay Kurbanali”, **Kazan Dergisi**, Yıl III Sayı 9, s. 50.

Togan, Zeki Velidi,(1947), **Bugünkü Türkili Türkistan ve Yakın Tarihi**, Enderun Kitabevi.

-----, (1999), **Hatıralar**, Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları.

-----, (2003), **Başkurtların Tarihi**, Türksoy Yayınları.

Yeni Yapon Muhbiri İdaresi., (1937), **Tokyo’da Mekteb-i İslâmiye’nin On Yıllık Hatırası İçin Düzülmüş Resimler Mecmuası**, Tokyo.

Arşiv Belgeleri

1. Japonya

Gaikoku Shinbunkisha Tsuushiniu Kankei Zakken, Torukojin no Bu, Dai Tan Ken, A 350 2-21, Showa 8.

Honna Ni Okeru Shukyou Oyobi Fukyou Kankei Zakken, Kaikyou Kankei, (Dai Nippon Kaikyou Kyoukai Wo Fukumu) I- 210- 1-2, Showa 12 (1937), Aralık.

Kakko Ni Okeru Shukyou Oyobi Fukyou Kankei Zakken, Kaikyou Kankei, Showa, I.210 -2-5 Cilt II.

Naimushou Keihokyoku Hen, Gokuhi Gaiji Keisatsu Gaikyo Dai İkkan, Dai Nikan, Dai Sankan.

2. Amerika Birleşik Devletleri

O. S. S R & A No. 890. 1, **Japanese Infiltration Among Muslims In China**, 15 May 1944.

O. S. S R & A No. 890. 2, **Japanese Attempts At Infiltration Among Muslims In Russia And Her Borderlands**, August 1944.

EKLER

EK I: Molla Muhammed Abdulhay Kurbanali Mahalle-i İslâmiye Matbaası'nda.

EK II: Molla Muhammed Abdulhay Kurbanali Tokyo Mekteb-i İslâmiye Öğretmen ve Öğrencileriyle.